

Magistrát města Opavy

Horní náměstí 69, 746 01 Opava
Oddělení památkové péče

Váš dopis zn: MMOP 27594/2020/4539/2020/PRI
Ze dne: 04.03.2020
Spisová značka: OPP/4701/2020/LaL
Naše značka (Č.j.): MMOP 37641/2020
Vyřizuje: Ing. arch. Lucie Langerová, oprávněná úřední osoba
Pracoviště: Krnovská 71C
Telefon: 553 756 854
Fax: 553 756 141
E-mail: lucie.langerova@opava-city.cz
Datum: 03.04.2020

MAGISTRÁT MĚSTA OPAVA		Spis. značka
podatelna		-9-
Došlo: 04. 04. 2020	Zprac. C	
Č.j.: MMOP 39434/2020	St. znak	
Přílohy: 1	Počet listů: 2	

ROZHODNUTÍ

Výroková část

Magistrát města Opavy, oddělení památkové péče, jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče (dále jen „správní orgán“) dle ust. § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a ust. § 29 odst. 2 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), obdržel dne 04.03.2020 žádost žadatele, kterým je

Statutární město Opava, IČO 000300535, se sídlem Horní náměstí 69, 746 01 Opava, kterého zastupuje odbor přípravy a realizace investic MMO o vydání závazného stanoviska dle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči ve věci:

Kompletní revitalizace obálky bytových domů Hrnčířská 3, 5, 7, 9, 11 a Masarykova 14 v Opavě, č.p. 121, 122, 123, 124, 125, 126 na parcelách č. 418/1, 420/1, 432, 433/1, 434, 435/1 v katastrálním území Opava-Město.

Předmětné objekty se nachází na území Městské památkové zóny Opava, která byla prohlášena vyhláškou ministerstva kultury České republiky č. 476/1992 Sb. o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny dne 10. září 1992.

Předložená žádost řeší zateplení fasády kontaktním zateplovacím systémem z minerální vaty tl. 16 cm, přičemž na fasádě budou zachovány veškeré ozdobné prvky – nuty, římsy, šambrány apod. ve svých původních rozměrech a tvarech. Nová tenkovrstvá omítka s fotokatalytickým efektem Baumit NanoporTop v tl. zrna 1,5 mm a v barevných odstínech 0604, 0174, 0175 dle výkresové dokumentace. Soklová část bude opatřena Ceramitzem v odstínu 6430, pemrlovaná omítka parteru bude očištěna a opravena. Veškeré okenní výplně budou vyměněny za okna s plastovými rámy s trojsklem, výkladce budou z hliníkového rámu s bezpečnostním trojsklem. Balkony budou předsazeny o 20 cm, aby byla zachována původní plasticita fasády, zábradlí bude repasováno příp. vyrobeno jako kopie současného. Na objektech bude vyměněna střešní krytina společně se všemi spodními vrstvami, nová krytina bude pálená taška francouzská, barva cihlová.

Ostatní práce jsou popsány v dokumentaci pro stavební povolení „Hrnčířská 3, 5, 7, 9, 11 a Masarykova 14 (okna, střecha, zateplení)“ zpracované v únoru 2020 Ing. arch. Jaroslavem Chvátalem (ČKA č. 01513).

Dnem 04.03.2020 bylo zahájeno správní řízení vedené pod spis. zn. OPP/4701/2020/LaL.

Správní orgán vydává v této věci podle § 14 odst. 2, 3 zákona o státní památkové péči, toto

z á v a z n é s t a n o v í s k o :

Práce spojené s revitalizací předmětných bytových domů jsou dle § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči

jsou přípustné.

Správní orgán stanovil okruh účastníků řízení podle ust. § 27 odst. 1 správního řádu takto:

Statutární město Opava, IČO 00300535, Horní náměstí 382/69, Město, 746 01 Opava 1 zastoupeno odborem přípravy a realizace investic MMO

Další účastníci řízení nebyli stanoveni, neboť tímto rozhodnutím nebudou dotčena práva, ani právem chráněné zájmy jiných fyzických nebo právnických osob.

Odůvodnění

Protože se objekty na ulici Hrnčířské a Masarykovy nacházejí na území Městské památkové zóny Opava je nutné ke změně stavby nebo udržovacím pracím si předem, ve smyslu § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči, vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Mezi chráněné kulturně historické hodnoty památkové zóny patří dochovaný půdorys městského jádra v historicky rostlé urbanistické struktuře sídla formované od středověku, v 19. století až po 30. léta 20. století, panorama historického centra města, hodnotné městské interiéry, střešní krajina, fasády historických objektů včetně materiálového řešení i způsobu provedení původních řemeslných prvků (historické okenní a dveřní výplně), stejně jako ucelený architektonický výraz jednotlivých staveb i celých původních souborů, povrchy komunikací, tradiční střešní krytiny, nemovité kulturní památky a objekty navržené k zapsání do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, objekty dotvářející charakter MPZ, veřejná a vybraná zeleň. K chráněným památkovým hodnotám patří i architektura socialistického realismu, především ve své vrcholné podobě (do roku 1956), která v hojné míře zaplnila poválečné proluky v historické zástavbě a významně tak spoluutváří charakter zástavby MPZ.

Součástí žádosti je projektová dokumentace pro stavební povolení „Hrnčířská 3, 5, 7, 9, 11 a Masarykova 14 (okna, střecha, zateplení)“ zpracovaná v únoru 2020 Ing. arch. Jaroslavem Chvátalem (ČKA č. 01513).

Vzhledem ke skutečnosti, že správní orgán, zná všechny podstatné skutečnosti z předchozích výrobních výborů, kterých se účastnil a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, nebylo vyvoláno ústní jednání spojené s místním šetřením. Místní šetření bylo před podáním žádosti svoláno projektantem i za účasti zástupce Národního památkového ústavu (dále jen „odborná organizace“), na kterém byl vybrán konkrétní barevný odstín nových omítek, a zároveň bylo odbornou organizací doporučeno, aby se projektant zabýval také technickým řešením předsazení balkónů.

V souladu s § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči si správní orgán vyžádal písemné vyjádření odborné organizace, které mu bylo doručeno dne 26.03.2020 a ve spise je evidováno pod č. j. MMOP 35675/2020. Z vyjádření odborné organizace vyplývá, že navržené zateplení uličních průčelí jednotlivých objektů není v souladu se zájmem ochrany hodnot památkové zóny, přičemž ostatní navržené práce jsou v souladu s hodnotami památkové zóny.

Podle uvážení odborné organizace je „*předmětný domovní blok pro památkovou zónu z památkového hlediska významný jak svou hmotovou kompozicí, tak i architektonickým výrazem, pro nějž je signifikantní užití tradičních dekorativních a výrazových prvků vycházejících z místní stavitelské tradice. Břizolitové omítky a umělý kámen v uličních průčelích vycházejí z funkcionalistické architektury, bosáže, římsy, plastické prvky a reliéfní výzdoba pak z eklektických stylů, které jsou pro charakter zástavby MPZ Opava určující. Hmota objektu Hrnčířská 3, přímo navazuje na předválečnou strukturu zástavby této významné ulice a vytváří harmonický přechodový prvek k nově pojednané zástavbě, která prostor ulice rozšířila do podoby jakéhosi městského bulváru. Řešený domovní blok tak jednoznačně čerpá inspiraci u dochované okolní historické zástavby, na niž navazuje jak hmotově, tak i řešením povrchů fasád a svým slohovým a výrazovým provázáním s okolní zástavbou, tak zcela zásadním způsobem formuje charakter frekventovaného veřejného prostranství, které je od doby výstavby východního nádraží možno považovat za jednu z hlavních vstupních tras do historického jádra města. Svým komplexním hmotovým a architektonickým řešením, ovlivněným částečně dozvuky Sorely, a svým citlivým zasazením do poválečných proluk, představuje v organismu historické zástavby městského centra zcela unikátní doklad poválečné zástavby, naprosto odlišný od strohých hmotových dostaveb, které lze vidět např. v prostoru Horního náměstí a ulice Mezi Trhy“.*

Správní orgán posoudil stanovisko odborné organizace, ale s jeho závěry ohledně ohrožení historických hodnot památkové zóny v případě zateplení uličních fasád (viz níže) se neztotožnil. Podle odborné organizace není možné zateplit uliční fasády těchto objektů z následujících důvodů. Cit.: „Navrhované zateplení předmětných uličních fasád by zcela setřelo osobitost a architektonickou autenticitu daného komplexně řešeného bloku, který svou hodnověrnost čerpá v transparentním užití materiálů a povrchových úprav typických pro dochovanou okolní historickou zástavbu, na niž v mnoha směrech odkazuje. Tento přístup je příznačný pro doznívající Sorelu, která na daném objektu zanechává patrnou stopu v podobě reliéfní výzdoby a užití břizolitových omítek s tradičními dekorativními prvky (bosáže, rustiky, dekorativní zábradlí, konzoly balkónových konstrukcí atd.). Jedná se tak mj. i o nejhodnotnější a nejkomplexněji zachovaný doklad zástavby tohoto architektonického stylu v centru Opavy. Překrytí autentických fasád zateplovacím systémem tl. 160mm by došlo k znevěrohodnění této zástavby a k narušení její autentické proporcionality, což by se zejména u objektu Hrnčířská 3 projevilo jeho vystoupením před líc navazujícího autentického předválečného domu Hrnčířská 1, na nějž navazuje. Tímto by došlo k narušení původní snahy o harmonické dotvoření části původní fronty domů v této části ulice, která byla zničena v důsledku poválečných asanací. Díky odskočení zateplovací vrstvy by daná fasáda vůči sousednímu domu vyčnívala do prostoru, což je v rozporu nejen s architektonicko-urbanistickými standardy architektury přelomu 19. a 20. století, která je pro zástavbu MPZ Opava určující. V zájmu zachování autentického výrazu dotčených objektů a jejich architektonického ztvárnění, je žádoucí, aby byly zachovány, případně opět použity, dobové odpovídající materiály, barevná řešení a způsoby povrchových úprav, které se významně spolupodílejí na formování historicky autentického výrazu předmětné zástavby. Aplikací novodobých prvků, užitím odlišných materiálů či způsobů povrchových úprav by došlo ke snížení komplexní vypovídací hodnoty a architektonické osobitosti těchto objektů, jakožto dokladů úrovně dobového stavebnictví a jejich výrazových forem.“

Odůvodněním odborné organizace k zateplení uličních fasád objektů se správní orgán důkladně zabýval. V první řadě je nezbytné dostatečně specifikovat kulturně historické hodnoty konkrétní památkové zóny, na jejichž základě lze dle zákona o státní památkové péči omezit nebo zakázat některé práce (§ 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči). Tyto hodnoty vymezil správní orgán v souladu s vyjádřením odborné organizace výše. Odborná organizace zároveň připouští, že tyto hodnoty nebudou narušeny výměnou okenních i dveřních výplní ani výkladců, přičemž správní orgán zdůrazňuje, že navrhovanými úpravami by měly být úplně odstraněny ještě původní okenní dřevěné výplně s větrací štěrbínou a nová okna mají plastový rám. To znamená, že se nové okno nebude se současným (původním) shodovat v materiálu, velikosti ani v členění. Sjedením typu výkladců dojde také k úplnému odstranění původních ocelových výkladců. Všechny tyto úpravy mají bezesporu výrazný vliv na vnímání architektury objektu, odborná organizace je přitom připouští bez jakýchkoli podmínek. Především z tohoto důvodu vnímá správní orgán vyjádření odborné organizace jako vnitřně rozporné a podrobil je proto přesnějšímu zkoumání.

Dochovaný půdorys městského jádra v historicky rostlé urbanistické struktuře sídla, jeho panorama ani hodnotné městské interiéry revitalizací objektů narušeny nebudou. Střešní krajina a tradiční střešní krytina zůstává rovněž zachována (použit je stejný typ střešní krytiny, současný počet střešních oken i novodobý tvar – vikýře), do povrchů komunikací není zasahováno, nemovité kulturní památky a objekty navržené k zapsání do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky se v pohledové blízkosti s danými objekty sice nacházejí, ale jejich úprava památky nijak neohroží. Objekty dotvářející charakter památkové zóny nebudou revitalizací dotčeny, přestože historizující objekt na Hrnčířské 1 bezprostředně na revitalizované domy navazuje. Obava odborné organizace, že zateplení o tloušťce 16 cm naruší původní snahu o harmonické dotvoření části původní fronty domů, protože nová fasáda bude vyčnívat do prostoru, je v měřítku veřejného prostranství tvořeného širší ulicí rámovanou čtyř až šestipodlažními domy s členitými fasádami (arkýře, niky pro svody) a zateplením fasády realizovaným až nad veřejným parterem, nedůvodná. Při výstavbách jednotlivých domů v rámci celého města je vždy kladen důraz na dodržování uliční čáry, přičemž tato čára není pouhou linkou v půdoryse města, ale svou městotvornou funkci určuje i narušení této linie. V současnosti je dům na Hrnčířské 1 nepatrně vysunut právě ve vyšších podlažích před revitalizovaný dům a navazuje na něj hlubokou nikou pro vedení dvou okapných svodů. Obava ze sjedení nebo výrazného odskočení obou hmot od sebe je tak v daném případě spíše spekulativní a není možné pouze na jejím základě vyslovit nepřipustnost záměru.

K chráněným památkovým hodnotám patří i architektura socialistického realismu, především ve své vrcholné podobě (do roku 1956), která v hojné míře zaplnila poválečné proluky v historické zástavbě a významně tak spoluutváří charakter zástavby památkové zóny. Předmětný soubor objektů byl postaven až v době ústupu původních architektonických kvalit tzv. SORELY. V „Komplexních podkladech a průzkumech pro plán ochrany“ památkové zóny Opava zpracovaných v březnu 2011 odbornou organizací, které má správní orgán k dispozici, jsou uvedené objekty zařazeny do skupiny objektů dotvářejících památkovou zónu, přičemž je nutné udržet ve formě a pojetí umělecká díla na fasádě (figurální reliéfy) a výměny dožilých součástí, výplní otvorů, povrchů, fasád provádět pouze formou věrných kopií s adekvátním řemeslným opracováním. Zde je zřejmé, že v hodnocení těchto objektů a především k míře možných zásahů ze strany zákonných požadavků na objekty v památkově chráněných územích došlo ke značnému posunu, když akceptovatelné je vyměnit veškeré původní výplně otvorů. Pro památkovou péči by bylo samozřejmě již z její samotné podstaty nejvhodnější, kdyby veškeré práce probíhající na objektech požívajících různého stupně ochrany byly umožněny pouze v případech dožití té které části její výměnou za (tvarovou, materiálovou, rozměrovou) kopii v pravém slova

smyslu. Takovým přístupem by byl v každém památkově chráněném celku „zastaven čas“, města by se nerozvíjela a nemodernizovala. Zákon o státní památkové péči tak pro udržení přirozeného vývoje vždy vymezoval předmět ochrany v jednotlivých kategoriích a v souladu s těmito kategoriemi (národní kulturní památka, kulturní památka, památková rezervace, památková zóna, ochranné pásmo,...) potom orgány památkové péče rozhodují a práva vlastníků na užívání objektů omezují. Správnímu orgánu není známo, že by odborná organizace navrhovala prohlášení těchto objektů za kulturní památku, má tudíž za to, že nadále je nutné postupovat v souladu s ustálenou správní praxí a zateplení domů i na uličních fasádách posoudit za přípustné. Správní orgán má za to, že předložená projektová dokumentace byla zpracována s výraznou mírou uvědomění si hodnot tohoto souborů v rámci vnitřního města, budou kopírovány veškeré detaily fasády – struktura omítky, její barva i způsob členění barevných polí, plasticita nut, vytaženy budou konstrukce balkónů i korunní římsa. Nezateplován bude parter objektů, přičemž umělý kámen, který je ve velké části dobře dochovaným prvkem, bude očištěn a doplněn, očištěny budou také reliéfy a na střeše bude použita nová střešní krytina stejné barvy i tvaru.

Při rozhodování bral správní orgán také v úvahu uživatelské hledisko, kdy současné právní předpisy brání vlastníkům neekonomicky opravit jeho fasádu (nutné úspory energií) v případech, kdy nejsou narušeny památkové hodnoty objektu. Jelikož dle zákona o státní památkové péči uvedené objekty nejsou kulturními památkami, není možné toto „neekonomické“ jednání na vlastníkově ze strany památkové péče vymáhat.

Přestože budou objekty „obaleny“ minerální vatou a novou omítkou, nedojde dle názoru správního orgánu k negativnímu ovlivnění chráněného územního celku, který si i před v jistém pohledu razantními úpravami zachová svou urbanistickou i architektonickou kvalitu.

Jelikož správní orgán vyhověl předmětu žádosti, nevyzval v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu účastníka řízení, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k jeho podkladům. Rozhodnutí tak vydává v nejkratším možném termínu.

Správní orgán vycházel při svém rozhodování ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy a nařízeními. Veškeré změny a další doplňky oproti předloženému záměru je nutno předem odsouhlasit orgánem státní památkové péče ve smyslu zákona o státní památkové péči.

Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí je možno podle ust. § 81 odst. 1, § 83 a § 86 odst. 1 správního řádu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení, písemně nebo ústně do protokolu, ke Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje, odboru kultury a památkové péče, podáním u oddělení památkové péče Magistrátu města Opavy, Horní nám. 69, 746 01 Opava.

Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Ing. arch. Lucie Langerová
vedoucí oddělení památkové péče

Obdrží:

Statutární město Opava, odbor přípravy a realizace investic MMO, zde
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, IDDS: 2cy8h6t